

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

(Σ.Α.Κ.Ε.Α.)

ΦΑΚΕΛΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2022

Αρχικά, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι προτάσεις που εξετάζονται από τον Σ.Α.Κ.Ε.Α. έχουν ως μοναδικό στόχο την βελτίωση των εκπαιδευτικών συνθηκών των μαθητών-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των οικογενειών τους.

Η διευκόλυνση των μαθητών/τριών κατά την εκπαιδευτική διαδικασία προϋποθέτει τη φοίτηση στο κατάλληλο-για τις ανάγκες τους- εκπαιδευτικό πλαίσιο. Καθώς με τούτο τον τρόπο, δύνανται να στηριχθούν επαρκώς κατά τη διδακτική διαδικασία, την κοινωνική προσαρμογή και την αποδοχή του εκπαιδευτικού πλαισίου. Παράλληλα, οι γονείς των μαθητών/τριών είναι σε θέση να αλληλεπιδρούν αποτελεσματικότερα με το οικείο ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας με σκοπό την ευκολότερη αποδοχή των προτάσεων των ανωτέρω.

Είναι σαφές ότι όλες οι αποφάσεις παίρνονται στο πλαίσιο αποδοχής, στήριξης και σεβασμού των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των οικογενειών τους, καθότι ο απώτερος σκοπός είναι η δημιουργία μιας συμπεριληπτικής κοινωνίας με ίσες ευκαιρίες για όλους ανεξαιρέτως, χωρίς πάσης φύσεως διακρίσεις. Ταυτόχρονα, προτάσσεται ο σεβασμός και η ισότητα απέναντι στη διαφορετικότητα. Άλλωστε, βασική αρχή της εκπαίδευσης είναι η μοναδικότητα και η ανάδειξη της αξίας κάθε ατόμου ξεχωριστά.

Στόχος είναι η διαμόρφωση μιας κοινωνίας, στην οποία θα αναγνωρίζεται η ομορφιά της διαφορετικότητας και οι μαθητές/τριες θα εντάσσονται και θα υποστηρίζονται στο κατάλληλο πλαίσιο για να μπορέσουν να αυτονομηθούν και με τη σειρά τους να συμβάλουν και οι ίδιοι/ιες στην περαιτέρω ανάπτυξη της κοινωνίας, έτσι ώστε να εκλείψουν μελλοντικά τα αρνητικά συναισθήματα που δημιουργεί η διαφορετικότητα και τα ακατάλληλα βλέμματα/λόγια των «φυσικά δυνατών».

Για να συμβούν όλα τα παραπάνω, χρειάζεται θετική προδιάθεση, συνεχής εκπαίδευση του συνόλου της κοινωνίας αλλά και συνεχής προσπάθεια αντιμετώπισης των προκλήσεων με μια ολιστικότερη αντίληψη.

Στο πλαίσιο τούτο, ο Σύλλογος Αναπληρωτών Καθηγητών Ειδικής Αγωγής (Σ.Α.Κ.Ε.Α.) με αίσθημα ευθύνης και με στόχο πρωτίστως το συμφέρον του/της μαθητή/τριας καταθέτει μια σειρά προτάσεων, ώστε να βοηθήσει προς την κατεύθυνση αυτή.

Άλλωστε, η ενίσχυση της Ειδικής Αγωγής και η στήριξη των μαθητών/τριων μας είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμά τους, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Συντάγματος και τα κάτωθι ψηφίσματα:

Α) Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που κυρώθηκε στη χώρα μας με τον Ν.4074/2012, επιβάλλει σθεναρή υποχρέωση στα κράτη – μέλη για την προοδευτική και πλήρη υλοποίηση του δικαιώματος στην εκπαίδευση για όλους/ες, χωρίς διάκριση, εμπεριέχοντας ως βασική προϋπόθεση για αυτό την πρόσβαση, από φυσική και οικονομική άποψη, στη δε διασφάλιση επαρκών και κατάλληλων χώρων και συνθηκών ασφαλούς παραμονής του μαθητικού πληθυσμού, κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης, υπεισέρχεται, με συγκεκριμένους στόχους, χρονοδιαγράμματα και με τη συνδρομή των Ο.Τ.Α., το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, που εδώ και έναν χρόνο έχει δεσμευθεί να υλοποιήσει η ελληνική πολιτεία.

Β) Εφαρμογή της Σύμβασης (Ν.4488/2017, Μέρος Δ), αναδεικνύονται και ως προωθητικές δυνάμεις της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας υπαγορεύοντας, πέραν όλων των άλλων, την υποχρέωση αφαίρεσης υφιστάμενων εμποδίων κάθε είδους που ενδέχεται να θίγουν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και προαγωγής με θετικά μέτρα της ισότιμης συμμετοχής και άσκησης των δικαιωμάτων τους στον τομέα της αρμοδιότητας ή δραστηριότητάς τους (άρθρο 61).

Γ) Ψήφισμα 61/611 από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη, στις 13 Δεκεμβρίου 2006 που τέθηκε σε ισχύ στις 4 Μαΐου 2008. Σύμφωνα με το άρθρο 24 για την εκπαίδευση: «Τα Κράτη Μέρη διευκολύνουν τα ΑμεΑ να αποκτήσουν δεξιότητες τόσο ως προς το πως θα διάγουν τη ζωή τους, όσον και ως προς την κοινωνική ανάπτυξη τους για να διευκολύνουν την πλήρη και ίση συμμετοχή τους στην εκπαίδευση και ως μέλη της κοινωνίας».

Δ) Άρθρο 27 για την εργασία:

«Τα Κράτη Μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εργασία, σε ίση βάση με τους άλλους. Αυτό συμπεριλαμβάνει το δικαίωμα στη δυνατότητα να ζήσουν από την εργασία που έχουν επιλέξει με ελεύθερη βούληση ή για την οποία έχουν γίνει αποδεκτά στην αγορά εργασίας και σε περιβάλλον απασχόλησης που είναι ανοικτό, έχει τις προδιαγραφές για ένταξη και είναι προσβάσιμο στα ΑμεΑ».

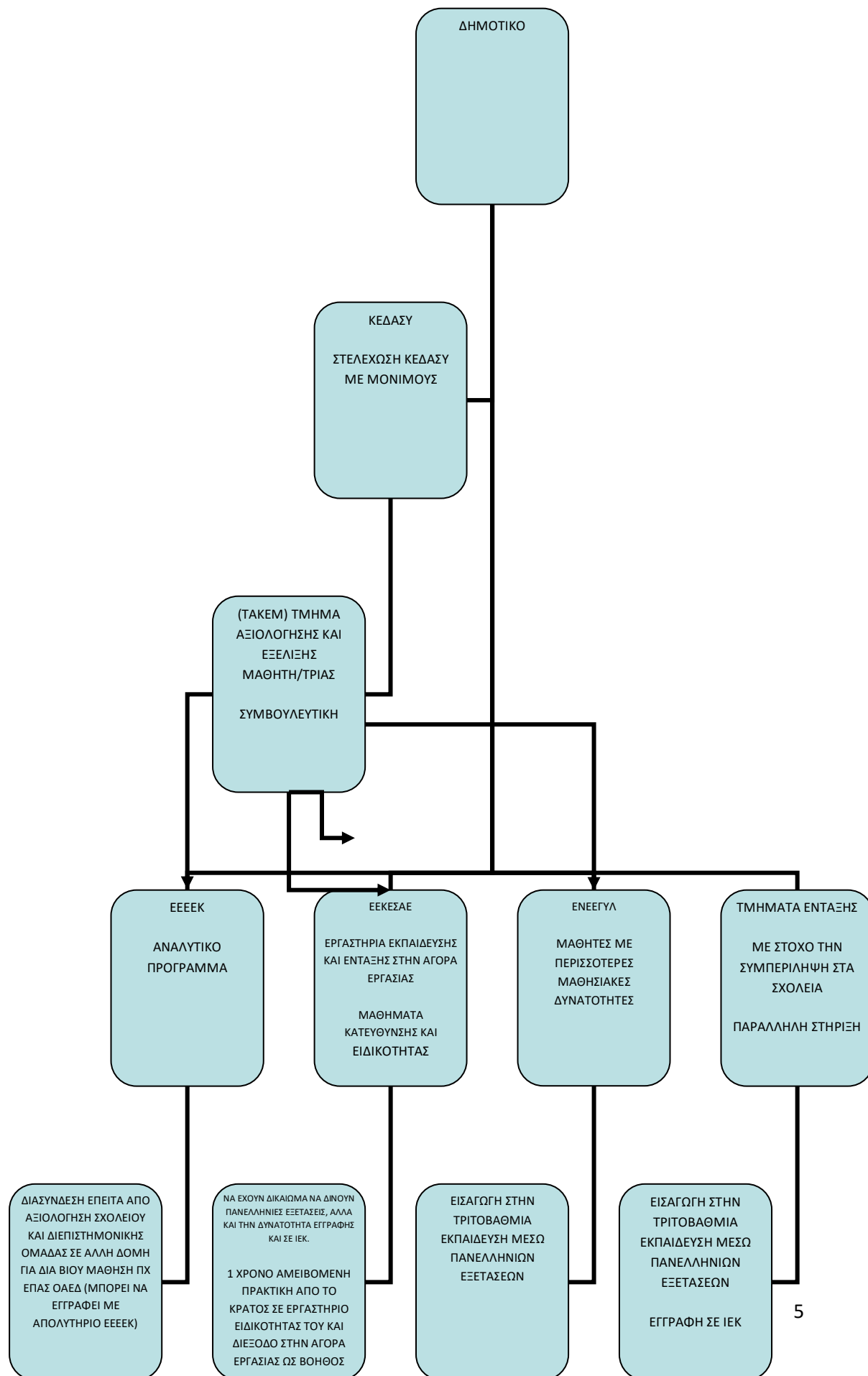
Σύμφωνα με τις μελέτες του Ευρωπαϊκού Φορέα για την ανάπτυξη στην Ειδική Αγωγή¹ σχετικά με την παροχή της Ειδικής Αγωγής στην Ευρώπη επισημαίνεται ότι: Η παροχή εκπαίδευσης στους/στις μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι ένα περίπλοκο θέμα στον χώρο της Ειδικής Αγωγής και του Αναλυτικού Προγράμματος. Οι εκθέσεις δείχνουν ότι η συνεκπαίδευση, σε γενικές γραμμές, αναπτύσσεται καλά στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, αλλά στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα. Θα μπορούσε να υποστηριχτεί ότι δημιουργούν αυτές τις δυσκολίες στη συνεκπαίδευση των μαθητών/τριων, η ανάπτυξη εξειδίκευσης στο γνωστικό αντικείμενο και οι διαφορετικές στρατηγικές οργάνωσης των σχολείων.

Η κατάσταση αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι, γενικά, το χάσμα ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και τους/τις συμμαθητές/τριες τους αυξάνεται αναλογικά με την ηλικία. Επιπλέον, σε πολλές χώρες η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση χαρακτηρίζεται συνήθως από ένα μοντέλο «διαχωρισμού τάξεων», δηλαδή οι μαθητές/τριες τοποθετούνται σε διαφορετικές τάξεις (ή ομάδες τάξεων) με βάση την επίδοσή τους.

Τέλος, οι στάσεις των εκπαιδευτικών θεωρούνται, γενικά, αποφασιστικής σημασίας για την επιτυχία της συνεκπαίδευσης και αυτές οι στάσεις εξαρτώνται, κυρίως, από την εμπειρία που έχουν οι εκπαιδευτικοί -ειδικά με τους/τις μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες- την εκπαίδευσή τους, τη διαθέσιμη στήριξη και άλλες συνθήκες, όπως το μέγεθος της τάξης και ο φόρτος εργασίας.

---

¹ https://www.european-agency.org/sites/default/files/special-needs-education-in-europe-volume-2-provision-in-post-primary-education_Thematic-EN.pdf

Βασικός στόχος κάθε εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι η ένταξη των μαθητών/τριων στην κοινωνία των πολιτών. Γι' αυτόν τον λόγο, χρειάζεται να είναι εξοπλισμένοι/ες με εφόδια, δηλαδή με γνώσεις, που θα είναι ωφέλιμες κατά την διάρκεια, τόσο της επαγγελματικής τους ανέλιξης, όσο και κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ως χρήσιμων και ενεργών μελών της κοινωνίας.

ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.

Το ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. είναι πλέον ο πυλώνας που συνδέει τους μαθητές και τις οικογένειές τους με την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Είναι ουσιαστικά το μοναδικό αρμόδιο όργανο που μπορεί να κατευθύνει τους γονείς στη λήψη ορθής απόφασης, αξιολογώντας τους/τις μαθητές/τριες και προτείνοντας μέσω της εισήγησης του τη φοίτηση στην καταλληλότερη-για τις ανάγκες του/της μαθητή/τριας-δομή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Επιπλέον, το ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. δύναται να συνεργαστεί στενά και εποικοδομητικά με την νέα δομή εκπαίδευσης που εισηγείται ο Σ.Α.Κ.Ε.Α., το ΤΑΚΕΜ (βλ. παρακάτω). Με αυτή τη νέα συνεργασία, ο φάκελος κάθε μαθητή/τριας επιστρέφεται στο οικείο ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. για επαναξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων και των εισηγήσεων του σχολείου φοίτησης.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω, κρίνεται αναγκαία, η κατά προτεραιότητα στελέχωση των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., έτσι ώστε οι αξιολογήσεις να εκδίδονται εγκαίρως, προς όφελος τόσο των μαθητών/τριων όσο και των σχολικών μονάδων που ανήκουν.

Σημαντική παράμετρος παραμένει και η στέγαση των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Τη δεδομένη στιγμή, τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. στεγάζονται σε ακατάλληλους χώρους, συστεγάζονται με σχολεία ή άλλες υπηρεσίες και αδυνατούν να ανταποκριθούν σε ανάγκες μαθητών/τριων με κινητικά προβλήματα, καθώς δε διατίθεται η κατάλληλη υποδομή. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διαθέσιμοι χώροι και ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός δεν επαρκούν ή υπάρχουν σοβαρά κτηριακά προβλήματα, όπως π.χ. διαρροή νερού στο 2^ο ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Πειραιά.

Συμπερασματικά, είναι πρωταρχικής σημασίας η εύρεση κατάλληλων χώρων στέγασης των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., για να αξιοποιείται στον μέγιστο βαθμό όλο το υλικό που είναι διαθέσιμο και να μη μένει κλειστό στις αποθήκες και παλαιώνει.

Τέλος, ο Σ.Α.Κ.Ε.Α., έπειτα από συζητήσεις με εργαζομένους σε ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και ΣΜΕΑΕ, προτείνει την πρόσληψη πρόσθετων ειδικοτήτων, πέρα από τις ήδη υπάρχουσες στα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Για παράδειγμα, η πρόσληψη εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής θα βοηθήσει στην πληρέστερη εκτίμηση των ικανοτήτων των μαθητών/τριων με κινητικά προβλήματα και την αντίληψη τους κατά την διάρκεια εκτέλεσης των ασκήσεων. Οι εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής θα βρίσκονται σε άμεση συνεργασία με τους εργοθεραπευτές των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Επιπροσθέτως, κρίνεται αναγκαία η προσθήκη μιας, έστω, τεχνικής ειδικότητας (π.χ. Καθηγητής Κεραμικής ή Γεωπονίας) καθώς έχει παρατηρηθεί ότι οι συγκεκριμένες ειδικότητες έχουν ευρεία εφαρμογή στην Ειδική Αγωγή και ελκύουν τους μαθητές, γιατί έρχονται σε άμεση επαφή και αλληλεπίδραση με το φυσικό περιβάλλον (χώμα, χρώματα, μυρωδιές, νερό). Ειδικά οι μαθητές/τριες με αυτισμό παρουσιάζουν αξιοζήλευτο ενδιαφέρον γι' αυτά τα αντικείμενα. Όλα τα παραπάνω προτείνονται στο πλαίσιο σύνθεσης μιας πιο ολοκληρωμένης εικόνας για τις δεξιότητες και τις ανάγκες των προς αξιολόγηση μαθητών/τριων, βλέποντας ταυτόχρονα τις κλίσεις των μαθητών/τριων στα εργαστήρια.

Τ.Α.Κ.Ε.Μ. (Τμήμα Αξιολόγησης Και Εξέλιξης Μαθητή/τριας)

Ο Σ.Α.Κ.Ε.Α. εισηγείται τη δημιουργία μιας διαλειτουργικής μονάδας πριν τις βαθμίδες ή εντός των βαθμίδων φοίτησης, για μαθητές που το ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. κρίνει ότι κατά τη διάρκεια του **ενός έτους** θα βρίσκονται σε θέση να αναπτύξουν δεξιότητες αντίστοιχες της ηλικίας τους με κατάλληλα δομημένο πρόγραμμα που θα εφαρμόζεται στις μονάδες φοίτησης. Το Τ.Α.Κ.Ε.Μ. κρίνεται αναγκαίο να έχει δικαίωμα εισήγησης, κατά την αλλαγή βαθμίδας του παιδιού και να παρακολουθείται στη νέα βαθμίδα από το αντίστοιχο εντός του σχολείου Τ.Α.Κ.Ε.Μ.

Το Τ.Α.Κ.Ε.Μ. θα προτείνει μαζί με το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό και το εκπαιδευτικό προσωπικό τους στόχους, τον βαθμό και τον χρόνο κατάκτησής τους και θα εξετάζει το κατά πόσο ο/η μαθητής/τρια ανταποκρίνεται τόσο στο προτεινόμενο μαθησιακό μοντέλο εκπαίδευσης όσο και στο συμπεριφορικό, κοινωνικό και συναισθηματικό πλαίσιο.

Σε δεύτερο χρόνο και κρατώντας το πλαίσιο σταθερό, οι μαθητές/τριες θα αξιολογούνται από το αρμόδιο ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και από το Τ.Α.Κ.Ε.Μ. με στόχο να συναποφασίζεται το νέο πλαίσιο φοίτησης.

Η παραπάνω πρόταση γίνεται, καθώς η ειδική αγωγή διέπεται από τους ίδιους κανόνες και τους ίδιους στόχους με τη γενική αγωγή ως προς τη συμπερίληψη των μαθητών, αλλά απαιτούνται πιο πολύπλοκες διαδικασίες (π.χ. εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης).

Στο προσφερόμενο διάγραμμα αποτυπώνονται όλες οι πεποιθήσεις του Συλλόγου για την εκπαιδευτική διαδικασία των δομών Ειδικής Αγωγής αλλά και για την ομαλή ένταξη και αξιοποίηση του συνόλου των μαθητών.

Ε.Ε.Ε.Ε.Κ

Από την ίδρυση των ΕΕΕΕΚ το 2000 μέχρι και σήμερα δεν υπάρχει αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Το αναλυτικό πρόγραμμα είναι το υποχρεωτικό πλαίσιο αναφοράς του εκπαιδευτικού έργου. Πυξίδα που προσανατολίζει την καθημερινή διδακτική. Μεσα σε αυτό αναφέρονται οι μέθοδοι που χρησιμοποιεί, οι διαδικασίες που προτείνει ή οι προτάσεις αξιολόγησής του.

Είναι απολυτως αναγκαιο η ίδρυση αναλυτικου προγραμματος για ολες τις ειδικότητες για να μπορει να υπάρξει ενιαια εφαρμογη στα σχολεια καθως και το αναλυτικο προγραμμα στην ειδικη αγωγή και στα ΕΕΕΕΚ θα πρεπει να ευελικτο προσαρμοσμενο στο επιπεδο των μαθητων και των αναγκων που εχουν.

Να υπάρχει σχεδιασμός για διαφοροποιημένη διδασκαλία με συχνή ανατροφοδότηση και εμπλουτισμό του αναλυτικού προγράμματος ανα δύο χρόνια αξιολογώντας τις συνθήκες που διαμορφώνονται στην ειδική αγωγή.

Συγχρονα εντυπα βιβλία προσαρμοσμένα στις εκαστοτε ανάγκες των μαθητών(φασμα αυτισμού τυφλούς νοητική κτλ)τα οποία θα μπορούν να περιέχουν και ψηφιακό εικονογραφημένο υλικό .

Επίσης να δίνεται προτεραιότητα σε όλες τις δομές που μπορούν να εξελιχθούν και να αυτονομηθούν οι μαθητές/τριες με το πέρας των ετών. π.χ. στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., στα οποία φοιτούν μαθητές/τριες με μεγαλύτερες δυσκολίες ένταξης, αφήνεται το παράθυρο ένα ποσοστό αυτών να εξελιχτεί στην διάρκεια των χρόνων, να κατακτήσει δεξιότητες και να του δίνεται η επιλογή να μεταπηδήσει σε άλλη δομή φοίτησης.

Η επιλογή που προτείνεται είναι τα ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ (αφού πρωτίστως στελεχωθούν και με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό). Εκεί, οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να φοιτήσουν στην αντίστοιχη ειδικότητα που είχαν στο Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., να εξελιχθούν και να αλληλεπιδράσουν με άλλους/ες μαθητές/τριες του ίδιου μαθησιακού επιπέδου προερχόμενων, όμως, από τα γενικά σχολεία. Ένα τέτοιο μοντέλο φοίτησης είναι ο ορισμός και η πεμπτουσία της συμπερίληψης που είναι πάντα ο απώτερος σκοπός.

Πλεονεκτήματα της πρότασης:

- A) Έτοιμες κτηριακές εγκαταστάσεις
- B) Έτοιμος εργαστηριακός εξοπλισμός
- Γ) Ανάπτυξη πανελλαδικού δικτύου μονάδων ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ

Υποστήριξη με:

1. Χρηματοδότηση εργαστηρίων
2. Βελτίωση υλικοτεχνικού εξοπλισμού
3. Νέες γραμμές με βελτιωμένες ταχύτητες ίντερνετ

4. Βελτιώσεις και νέα προγράμματα στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Διασύνδεση με αγορά εργασίας και δια βίου εκπαίδευση:

- Είσοδος μαθητείας στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. (οι μαθητές/τριες προσλαμβάνονται σε θέσεις εργασίας με αντιμισθία)
- Διασύνδεση ΕΠΑΣ και προγραμμάτων μαθητείας
- Βελτίωση και δημιουργία νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών

ΕΕΚΕΣΑΕ (Εργαστήρια Εκπαίδευσης Και Ένταξης Στην Αγορά Εργασίας)

Ο Σύλλογος προτείνει την ίδρυση μιας **νέας δομής εκπαίδευσης** η οποία θα περιλαμβάνει μαθητές/τριες που θα έχουν τα εφόδια να εργαστούν σε τεχνικές ειδικότητες, μελλοντικά.

Ακολουθώντας την λογική που υποδεικνύει να δίνεται η δυνατότητα στους/στις μαθητές/τριες να αξιοποιούν τις δυνατότητες και τις κλίσεις τους, προτείνεται η δημιουργία νέας δομής όπου εκεί θα μπορούν οι μαθητές/τριες να εξελίσσονται και ταυτόχρονα, μετά την εκπαίδευσή τους, να προωθούνται στην αγορά εργασίας ως επαγγελματίες τεχνικών ειδικοτήτων. Παράλληλα, γίνεται ανατροφοδότηση του πρωτογενούς τομέα με νέο, σύγχρονα εκπαιδευμένο προσωπικό, με στόχο την αναγέννηση κλάδων που πλέον στην χώρα μας αργοσβήνουν, καθώς ο πρωτογενής τομέας είναι παραμελημένος και απαξιωμένος.

Οι μαθητές/τριες των ΕΕΚΕΣΑΕ θα προέρχονται από τα όμορα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. και ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. έπειτα από αξιολόγηση του Τ.Α.Κ.Ε.Μ. σε συνεργασία και συντονισμό του έργου από το ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.

Στόχος είναι η διαρκής παρακολούθηση της εξέλιξης των μαθητών/τριων αυτών, η δημιουργία ευκαιριών ένταξης αλλά και η αξιολόγηση/ βελτίωση του προγράμματος για καλύτερα αποτελέσματα στο μέλλον.

ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.

Η συνέχιση ύπαρξης των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. κρίνεται αναγκαία, ωστόσο χρειάζεται αυστηροποίηση των κριτηρίων εισδοχής. Ουσιαστικά, η δομή αναβαθμίζεται και έρχεται στα πρότυπα ενός αναπτυγμένου μοντέλου που θα λειτουργεί με στοχευμένο πρόγραμμα σπουδών, με καλύτερη υποστήριξη των μαθητών/τριων και με στόχο μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχίας στα πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα.

Παράλληλη Στήριξη

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	2019	2020	2021 ΜΕΧΡΙ 12/11/2201	2019/2020 %
ΠΕ02	753	943	714	25,23240372
ΠΕ03	318	363	303	14,1509434
ΠΕ04.01.ΕΑΕ	214	251	176	17,28971963
ΠΕ04.02.ΕΑΕ	53	65	66	22,64150943
ΠΕ04.04.ΕΑΕ	33	53	40	60,60606061
ΠΕ04.05.ΕΑΕ	18	24	16	33,33333333
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΣ	1389	1699	1315	22,31

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στο πρόγραμμα παράλληλης στήριξης είναι μεγάλη και αυτό από μόνο του κάνει τη συγκεκριμένη διαδικασία πολύ σημαντική, αλλά και απαραίτητη για την ορθή λειτουργία του γενικού σχολείου και την επίτευξη των στόχων των εκπαιδευτικών που δεν είναι άλλοι, από την ένταξη των μαθητών στη σχολική αίθουσα και την εκπαιδευτική διαδικασία και τη συνολική παρακολούθηση του αναλυτικού προγράμματος του σχολείου.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, ο θεσμός της παράλληλης στήριξης χρήζει βελτιώσεων και εισδοχή νέων και πιο συγκεκριμένων οδηγιών:

Α) Για να θεωρείται πετυχημένος ο θεσμός θα πρέπει, βέβαια, ο/η εκπαιδευτικός της παράλληλης στήριξης να ακολουθεί το πρόγραμμα του τμήματος και ταυτόχρονα, να υλοποιεί το εξατομικευμένο πρόγραμμα στήριξης, ώστε να διευκολύνεται ο/η μαθητής/τρια στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Παράλληλα, ο/η συνάδελφος της γενικής αγωγής πρέπει να

προσαρμόσει τις διαδικασίες και να κατανοήσει το πλαίσιο δίνοντας τη δυνατότητα στον/στην συνάδελφο της ειδικής αγωγής να επιτελέσει σωστά το έργο του/της.

Διευκρίνιση: Ο/η εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής σε καμία περίπτωση δεν αναπληρώνει τον/την εκπαιδευτικό γενικής. Οι εκπαιδευτικοί παράλληλης στήριξης οφείλουν να έχουν μεταπτυχιακή εξειδίκευση πάνω στο αντικείμενο και επαγγελματική εμπειρία.

Β) Κρίνεται βαρύνουσας σημασίας, η επέκταση/διεύρυνση του θεσμού της παράλληλης στήριξης, έτσι ώστε να παρουσιάσει και μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχίας. Τούτο θα επιτευχθεί με τοποθέτηση εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής στα μαθήματα κατεύθυνσης/ ειδικότητας των Γενικών Λυκείων και των ΕΠΑΛ.

Τμήματα Ένταξης

Η έγκαιρη στελέχωση και λειτουργία των τμημάτων ένταξης είναι απαραίτητη για την υποστήριξη των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες.

Ταυτόχρονα, χρειάζεται διεύρυνση του θεσμού με δημιουργία τμημάτων ένταξης στα Γενικά Λύκεια και τα ΕΠΑΛ και προσλήψεις εκπαιδευτικών όλων των διδασκόμενων και πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων.

*Επί του θέματος, υπάρχουν επιπλέον προτάσεις στον φάκελο «Αναθέσεις Μαθημάτων». Εκεί, προτείνεται μια σειρά από βελτιώσεις για τη λειτουργία των δομών.

Όπως διαφαίνεται, η καθολική συνεκπαίδευση και σταδιακή ένταξη των μαθητών/τριων δεν είναι εύκολη υπόθεση. Το πιο πιθανό μοντέλο είναι η δημιουργία περισσότερων τμημάτων ένταξης και η παροχή παράλληλης

στήριξης με ταυτόχρονη προσπάθεια για σταδιακή ένταξη των μαθητών/τριων.

Από την εκπαιδευτική εμπειρία μας σε δομές ειδικής αγωγής γίνεται σαφές ότι η εφαρμογή καθολικής συνεκπαίδευσης είναι σχεδόν αδύνατη. Οι ισορροπίες είναι λεπτές και απαιτούνται πολύ προσεκτικοί χειρισμοί, έτσι ώστε να μην καταλήξει το σχολικό πλαίσιο δυσλειτουργικό για το σύνολο των μαθητών/τριων. Τα αποτελέσματα θα γίνουν ορατά σε 2-5 έτη αλλά η διαμόρφωση ομαλής λειτουργίας είναι σίγουρο ότι θα χρειαστεί περισσότερο χρόνο. Ως εκ τούτου, πέραν της επιστημονικής μας άποψης, πλέον κατατίθεται και συγκεκριμένη εμπειρική πρόταση.

Διευκρινίζεται εκ νέου, ότι το πλαίσιο που αναλύεται παραπάνω έχει ως μοναδικό σκοπό την παροχή ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης, την ένταξη, την ισοτιμία στην κοινωνία και τον εφοδιασμό των νέων με όλα αυτά που θα χρειαστούν στην μετέπειτα ζωή τους. Το πλαίσιο που προτείνεται παρέχει διαβάθμιση και προσπάθεια συνεχούς ένταξης των μαθητών/τριων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην κοινωνία. Πρόκειται για πρόγραμμα με επίκεντρο τον/την μαθητή/τρια και τις ανάγκες του/της. Το βλέμμα, ωστόσο, είναι στραμμένο στη δημιουργία ενεργών επαγγελματιών, ενεργών μελών της κοινωνίας.